

חרכו קודם זמנו

דין חמץ שנפסל מאכילת אדם קודם הפסח

פסחים כא ע"ב, "ומותר בהנאה... אפילו לאחר זמנו"; תוס' כאן ד"ה חרכו; תוס' הרא"ש ד"ה חרכו; בעל המאור ה ע"ב באלפס, "הא דאמרינן... ול"ש בהנאה שרי"; כתוב שם לראב"ד (שם); חידושי ר' דוד, וחידושי הר"ן (כאן); שפת אמת ד"ה בגמרא, עד "ומותר בהנאתו"

פסחים טו ע"ב, "הפת שעפשה... הטמאה בפסח"; מה ע"ב, "ת"ר הפת שעפשה... ואפילו שעה אחת", ושם "דתניא הפת שעפשה... לישיבה בטלה"; מכילתא פ' בא פ"י ד"ה כי כל אוכל; חידושי ר' דוד, ור"ן שם; ריטב"א שם ד"ה דת"ר, וד"ה דהא

תוספתא ביצה פ"א ה"ה ופסחים פ"ג ה"ב; ירושלמי פסחים ב:ו, "מלוגמא שנסרחה" עד הסוף

רמב"ם הל' חמץ ומצה א:ב, ובראב"ד שם

רמב"ם הל' חמץ ומצה ד:ח-יב, ובהשגות הראב"ד שם

נפסל מאכילת אדם בשאר מאכלות אסורות

דברים יד:כא; עבודה זרה סז ע"ב, "והתניא אחד... עפרא בעלמא הוא" (סח ע"א); בכורות כג ע"ב, "גופא אמר... עפרא בעלמא הוא"

רמב"ם הל' שאר אבות הטומאה א:יג-יד; [תוס' בכורות שם ד"ה ואידך]

פסחים כד ע"ב, "אמר רבי אבהו... חי שהוא פטור"; רמב"ם הל' מאכלות אסורות יד:יא

פלתי יו"ד סי' פז ס"ק טו (ובעיקר מסקנתו, "עכ"פ הדבר מבואר... כדרך הנאתן"); חוות דעת ביאורים סי' קג ס"ק א

שו"ת נודע ביהודה קמא יו"ד סי' כו, "והנה פלוגתא זו... שאינו קרוי נבילה"

נותן טעם לפגם בחמץ

פסחים ל ע"א "אמר רב... שלא במינו" (ובעיקר, עד "ישברו"), רש"י שם ד"ה אמר רב; [תוס' שם ד"ה אמר]; חידושי הר"ן שם ד"ה אמר רב, בעיקר עד "שרי חמץ בפסח"

נפסל מאכילת אדם בטומאת אוכלין

ויקרא פרשת שמיני יא:יד; ספרא שמיני פרשה ז תחילת פרק ט סי' א; ספרא שם פרשה ח סוף פרק ט סי' ד

משנה טהרות ח:ו; [פירוש המשנה לרמב"ם שם]; רמב"ם הל' טומאת אוכלין ב:יד, ובראב"ד שם

מאירי מה ע"ב ד"ה הפת שעפשה; צ"ח פסחים טו ע"ב (סי' ג) ד"ה הפת שעפשה

עוד לגבי השוואת דין נפסל בטומאת אוכלין לדין נפסל בטומאת נבילה ואיסור אכילה

חידושי ר' דוד פסחים ל ע"א ד"ה ואם תשאל (עמ' קסד במהדורת מכון ירושלים)

עוד מקורות לעיון בשיטות הראשונים לגבי חמץ הנפסל מאכילת אדם

פרי מגדים אשל אברהם או"ח סי' תמב ס"ק יד, "והשתא קשה... לבער מדרבנן"

מקור חיים או"ח סי' תמב ס"ק ב [ס"ק ג] [עמ' נקל"ג ז' באקומת לצדף]

משנה למלך הל' אבל פרק יד הל' כא, "ואף שאני... ליכא איסור הנאה"

נספח: חמץ נוקשה

המשנה מב ע"א; והגמ' שם מג ע"א, "מאן תנא... ש"מ נוקשה לר' אלעזר לית ליה"; רש"י מג ע"א ד"ה מאן; [תוס' שם ד"ה מאן, וד"ה נותנו]; המשנה מח ע"ב, והגמ' עליה

פסיקה לגבי איסור האכילה - רי"ף יג ע"א בדפיו, "ת"ר... אפילו לרבנן לקי"; בעל המאור שם "וכתב הרי"ף... בין מלאו בין מוכרת"; מלחמות שם "אבל כוף אזנך... וכן פסקו הגאונים ז"ל כר' יוחנן"; כתוב שם לראב"ד; מאירי פסחים מב ע"ב סוד"ה ואם אין בו, וד"ה ומתוך כך; ריטב"א פסחים מג ע"א

לגבי בל יראה בל ימצא, וחיוב הביעור - רש"י על המשנה מב ע"א ד"ה ואלו; תוס' שם ד"ה ואלו; פני יהושע פסחים מב ע"א ד"ה במשנה ואלו, עד "שיטת רש"י ז"ל ודוק"; ביאור הגר"א או"ח תמב:א ד"ה עוברים עליו, וסי' תנג סע' ב סוד"ה ועושה

מגן אברהם או"ח סי' תמב ס"ק א